

POLITICI EUROPENE PRIVITOARE LA CHINA: ALINIAREA CU LINIILE ROȘII ALE COMPETIȚIEI ECONOMICE GLOBALE

Prof. univ. dr. Iulian CHIFU

Departamentul de Relații Internaționale și Integrare Europeană, SNSPA,
președintele Centrului de prevenire a conflictelor și Early Warning
10.55535/GMR.2023.3.4

Discursul președintelui Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, cu ocazia întrunirii organizate de Institutul Mercator pentru Studii Chineze și Centrul de Politică Europeană, a dat publicității o strategie europeană cuprinzătoare și realistă privind China, adaptată la cele mai recente evoluții (Comisia Europeană, 2023). Acestea prefigurează viitoarea Strategie de securitate economică a UE. Principalele probleme europene restante în relația cu China rămân în atenție: UE, între China și SUA, în contextul dezbaterii privitoare la utilitatea Beijingului în tratativele cu Rusia și posibilele livrări de arme; posibilitatea decuplării concomitente a UE de Rusia și China; dar, mai presus de toate, necesitatea unei pregătiri reale de război a industriilor europene. Refuzul de a vedea competiția democrațiilor cu China intrând în război duce la respingerea instrumentului de descurajare reală a marșului Beijingului către un nou război global. Acestea, în timp ce ambițiile și obsesia Franței pentru autonomie strategică (Taylor, 2022) subminează unitatea UE, iar Germania a fost forțată de tiradele post-Beijing ale lui Macron să restabilească claritatea poziției europene și a liniilor roșii cu privire la China.

Cuvinte-cheie: Comisia Europeană, China, strategie de securitate economică, tehnologii sensibile, autonomie strategică.

STRATEGIA DE SECURITATE ECONOMICĂ EUROPEANĂ. UN PAS IMPORTANT CĂTRE ÎNȚELEGEREA PERSPECTIVELOR RĂZBOIULUI GLOBAL AL CHINEI

Președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a fost unul dintre principalii vorbitori, pe subiectul China, la o întrunire organizată de Institutul Mercator pentru Studii Chineze și Centrul European de Politică. Cu această ocazie, **abordarea strategică a UE față de China** a devenit foarte clară. Am văzut, astfel, discursuri și abordări politice, pentru a doua oară în documente europene, **după politica de stabilizare a migrației în Africa de Nord**, în volumul semnat de Joseph Borrell Fontelles (Fontelles, 2021; ATEF, 2020), o strategie în toată forța cuvântului, **o strategie europeană cuprinzătoare și realistă privitoare la China**, adaptată la evoluțiile de strictă actualitate ale autoritarismului de la Beijing, centrat în persoana lui Xi Jinping. O surpriză extrem de plăcută, o abordare profundă, prefigurând **viitoarea Strategie de securitate economică a UE**, așteptată în a doua jumătate a acestui an.

Discursul președintelui von der Leyen s-a încadrat în **complexitatea și dificultatea descifrării afacerilor globale** de astăzi, deoarece **faptele în sine sunt în discuție** – o aluzie directă la componentele războiului informațional utilizat pe scară largă pentru a lupta cu **percepțiile publice** asupra realității (Comisia Europeană, 2023). Cu toate acestea, o bună înțelegere a lumii așa cum este aceasta, nu așa cum ne dorim să fie, este o bază bună pentru dezvoltarea **politicilor eficiente, bazate pe informații precise, descifrate**. În această cheie, discursul președintelui este dedicat tuturor – indivizi, instituții, oficiali europeni – celor care au fost plasați incorect pe **listele de sancțiuni ale guvernului chinez**, inclusiv un număr de europarlamentari (Parlamentul European, 2021). **Asertivitatea Chinei**, anunțată de cele mai recente documente ale Partidului Comunist Chinez la Congresul de anul trecut și de declarațiile ulterioare ale președintelui Xi Jinping, a remodelat **relația politicilor europene privitoare la China** (Comisia Europeană, 2019), care vizează gestionarea acestor evoluții, în contextul viitoarei prosperități

Discursul președintelui von der Leyen s-a încadrat în complexitatea și dificultatea descifrării afacerilor globale de astăzi, deoarece faptele în sine sunt în discuție – o aluzie directă la componentele războiului informațional utilizat pe scară largă pentru a lupta cu percepțiile publice asupra realității.

și securității economice europene. Cea mai importantă preocupare este **nivelul de ambiție al Chinei pentru 2049** (Overseas Development Institute; Nikkei Asia, 2022), când aceasta își propune să conducă lumea printr-o „suprapunere a puterii naționale și a influenței internaționale”, respectiv să facă din China **cea mai puternică națiune din lume. Și nu cu cele mai benigne instrumente.**

Întărirea puterii strategice a Chinei a fost planificată și dezvoltată, de ceva timp, într-o manieră dură, în sensul **amplificării deliberate a posturii sale strategice globale**. Acest lucru se realizează prin măsuri și acțiuni cu o **asertivitate în creștere exponențială**. În timp ce menținerea de către președintele Xi a „prieteniei fără limite” cu Rusia lui Putin (Cheng, 2022) poate fi interpretată ca o **exploatare a slăbiciunii Moscovei, din cauza războiului purtat în Ucraina**, și ca o modalitate de a crește influența în relațiile cu Moscova, **asimetria flagrantă și inversată** dintre cele două este deja un dat, iar echilibrul de putere s-a schimbat dramatic în ultimii 30 de ani.

Desigur, președintele Comisiei Europene abordează problema **responsabilității Chinei față de principiile și valorile Cartei ONU**, în calitate de membru permanent al Consiliului de Securitate, inclusiv pentru **promovarea unei păci juste**, ținând cont de **suveranitatea și integritatea Ucrainei**. În timp ce Beijingul menționează principii în documentul său în 12 puncte (Parley Policy Initiative, 2023), acesta se oprește brusc, înainte de a **identifica agresorul, Rusia**. Mai mult, susține în poziția sa națională că „**ambele părți au preocupări legitime de securitate**” (Sorgi, 2023), un motiv pentru a sublinia o egalitate relativă cu privire la responsabilitatea pentru război, nu o **identificare (și sancționare în consecință) a agresorului**. Pe această bază, Uniunea Europeană își va defini relațiile cu China, în funcție de modul în care **Beijingul interacționează cu Rusia lui Putin**, care este factorul determinant în relațiile bilaterale (Gabuev, 2023).

Pe lângă relația cu Putin, **abordarea asertivă a Beijingului față de propria sa vecinătate** – demonstrațiile de forță militară în Marea Chinei de Sud și Marea Chinei de Est, subminarea intereselor legitime ale partenerilor UE – se adaugă pe **lista chestiunilor iritante și a criteriilor care definesc relația cu China** componenta dominantă a cooperării, a competiției strategice și a conflictului direct, a păcii și stabilității în strâmtoarea Taiwan – **încălcări grave ale drepturilor omului în Xinjiang**, dar și **consolidarea militară agresivă, solid susținută**, a Chinei,

politici de dezinformare și constrângerea economică și comercială, în special utilizarea deliberată a dependențelor și a pârghiei economice împotriva statelor mici (Kausikan, 2023; Foreign Affairs, 2023).

Concluziile ce reies din acțiunile evocate subliniază acțiuni de escaladare, până la punctul în care **China a devenit mai represivă în țară și mai asertivă la nivel internațional**, trecând de la o epocă a „*reformei și deschiderii*” la una de generare a **amenințărilor la adresa securității** și de **control excesiv** asupra propriului popor și a lumii. Pe această listă se află obiceiul de a forța, prin lege, toate companiile chineze să **colecteze, în secret, informații pentru statul chinez**, dar și înclinația de a face **China mai puțin dependentă de lume și comerțul global și lumea mult mai dependentă de China**, ca politică de stat sau, așa cum a spus în mod explicit președintele Xi Jinping, China trebuie să controleze lanțurile internaționale de aprovizionare și dependența de China pentru a avea o **capacitate puternică de contramăsuri și descurajare împotriva tuturor** (Pomfret, Pottinger, 2023).

Evaluarea profundă a situației Chinei până în prezent, realizată de președintele Comisiei Europene, bazată pe informații de la toate instituțiile europene și naționale ale statelor membre ale UE, continuă cu **cele mai întunecate direcții ale aspirațiilor**. Controlul lanțurilor de producție actuale este **esențial pentru tehnologiile emergente și economia viitorului**, precum și pentru securitatea națională și se realizează prin computere cuantice, robotică și inteligență artificială, printre alte mijloace. Dincolo de componenta de securitate, aceste acțiuni afectează fundamental **logica pieței libere și a liberului schimb** pe care China o înșală și o denaturează (Terrabianca, 2020; Small, 2020). Pentru a continua, putem adăuga **îndemnul președintelui Xi Jinping către poporul chinez să se pregătească de luptă**, un indicator important al misiunii pe care o pregătește pentru națiunea chineză, odată ce Partidul Comunist Chinez și-a asumat obiectivul clar al **schimbării sistemice la nivel internațional**, pentru a plasa **China în centrul lumii, a regulilor impuse și a controlului global asupra tuturor**, cu drepturile omului subordonate securității naționale, în țară și în întreaga lume, și cu securitatea și economia având prioritate față de drepturile civile și politice. Aceasta este o **subminare completă a democrației**, oriunde se dezvoltă, instituțiile controlate de chinezi creând o lume **paralelă, subterană, pentru a rivaliza cu sistemul internațional actual** și lumea bazată pe reguli (Ib.).

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Controlul lanțurilor de producție actuale este esențial pentru tehnologiile emergente și economia viitorului, precum și pentru securitatea națională și se realizează prin computere cuantice, robotică și inteligență artificială, printre alte mijloace. Dincolo de componenta de securitate, aceste acțiuni afectează fundamental logica pieței libere și a liberului schimb pe care China o înșală și o denaturează.

În timp ce menținerea de către președintele Xi a „prieteniei fără limite” cu Rusia lui Putin poate fi interpretată ca o exploatare a slăbiciunii Moscovei, din cauza războiului purtat în Ucraina, și ca o modalitate de a crește influența în relațiile cu Moscova, asimetria flagrantă și inversată dintre cele două este deja un dat, iar echilibrul de putere s-a schimbat dramatic în ultimii 30 de ani.

Desigur, după prezentarea atât de clară a realității și a ambițiilor, discursul a atins și temele unei **poziții realiste față de China și reacția UE** în acest context. Respectivele opțiuni încep cu lupta pentru **consolidarea sistemului internațional** în sine, întărirea instituțiilor și a sistemelor în care statele pot concura și coopera, obținând beneficii reciproce. **Stabilitatea diplomatică și comunicarea deschisă cu China** fac parte din soluția europeană, deoarece decuplarea de China nu este nici viabilă pentru Europa și nici în interesul acesteia, deci **interesul este în eliminarea sau atenuarea riscurilor**, nu în decuplarea economică a UE de China, ceea ce este imposibil în era globalizării.

UE nu dorește să **rupă legăturile economice, societale, politice sau științifice cu China**, care este un partener comercial vital, reprezentând 9% din exporturile UE și mai mult de 20% din importurile de mărfuri pe piața europeană. Bineînțeles, **dezechilibrele cresc în balanțele de plăți ale țărilor europene și ale UE** în ansamblu, dar, dacă trebuie să fie aplicate regulile concurenței loiale, comerțul cu bunuri și servicii cu China este un **beneficiu reciproc** și este, în mare parte, **nediscriminatoriu**. Desigur, dezechilibrul vine și este din ce în ce mai afectat de **distorsiunile create de China în sistemul capitalist**, de unde și necesitatea reechilibrării relației pe bază de transparență, predictibilitate și reciprocitate, prin **eliminarea riscurilor economice**. În același timp, comerțul liber nu privește elementele de **fuziune ale sectoarelor militare și comerciale ale Chinei** și, mai ales, ale tehnologiilor sensibile, precum bunurile cu dublă utilizare sau chiar investițiile care vin odată cu transferul forțat de tehnologie și cunoștințe către China. Această capacitate depinde de **reziliența și dependențele proprii ale UE**, în special în zona bazei sale industriale de apărare.

Cât despre **soluții**, președintele Ursula von der Leyen prezintă patru puncte. În primul rând, asigurarea **competitivității și rezilienței economiei și a industriei**, prin eliminarea dependenței de China ca unic furnizor pentru 98% din metalele rare, 93% din magneziu și 97% din litiu, iar lista poate continua. Apoi, o mai bună utilizare a **instrumentelor comerciale** de care dispune UE. **Dezvoltarea instrumentelor defensive** în anumite sectoare critice este, de asemenea, importantă, în contextul ultimelor schimbări de politică ale Chinei, în special în domeniul sensibil de înaltă tehnologie, cum ar fi **microelectronica, computerele cuantice, robotica, inteligența artificială, biotehnologiile** etc. Nu în ultimul rând, strategia de reducere a riscurilor necesită **cooperare și aliniere**

cu alți parteneri, în special cu statele democratice și, în particular, cu **partenerii G7 și G20**, cu care avem cele mai multe în comun (Comisia Europeană, 2023).

AMBIȚIILE FRANCEZE SUBMINEAZĂ UNITATEA UE ÎN POLITICILE PRIVITOARE LA CHINA

Președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a identificat, în mod corect, că statul chinez a devenit **„mai represiv în țară și mult mai asertiv în străinătate”**, că securitatea și controlul depășesc substanțial orice alte preocupări ale regimului și că **Beijingul recurge foarte ușor la politici, constrângere și control economic**, exploatând dependențele altor state de China, ceea ce China chiar încurajează, pentru a **crea noi și noi pârgii de influență**. La fel de corectă și directă este pregătirea Chinei, de către președintele Xi Jinping, pentru o **luptă pe termen lung, având componente violente, cu Statele Unite ale Americii**, pentru a-și atinge **„obiectivul foarte clar”** de **„schimbare sistemică a ordinii internaționale, având China în centru”**. De fapt, după cum notează, pe bună dreptate, majoritatea presei, niciun alt lider nu a prezentat o disecție atât de clară a agendei lui Xi Jinping, ceea ce va constitui baza politicilor europene față de China.

Oricât de clar a fost acest mesaj, **poziția multor țări**, care s-au grăbit la Beijing după votul de prelungire a mandatului președintelui Xi, practic pe viață, prin **reintroducerea celui de-al treilea mandat după mai bine de 30 de ani, a fost ambiguă și individuală**. Astfel, în martie, premierul spaniol Pedro Sanchez a devenit primul lider care l-a vizitat pe Xi, după întrunirea la nivel înalt a acestuia cu președintele rus, Vladimir Putin, de la Moscova. A urmat duo-ul format din Emmanuel Macron, președintele Franței, și Ursula von der Leyen, președintele Comisiei Europene. Mai târziu, ministrul german de externe Annalena Baerbock a sosit la Beijing. Marele câștigător al acestei sarabande a fost președintele chinez, care nu numai că **nu a făcut concesii cu privire la problemele cheie europene**, dar a și reușit să-i dezbine pe liderii europeni, în principal prin exploatarea slăbiciunilor lui Emmanuel Macron și a nivelului său exagerat de ambiție. Xi Jinping i-a oferit lui Macron o **vizită oficială de stat de trei zile**, inclusiv o întâlnire bilaterală de șase ore și nenumărate contracte economice cu firme franceze. În schimb, președintele Comisiei Europene a avut câteva întâlniri scurte de protocol, fără fast și circumstanțe. În **întrunirile**

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Președintele
Comisiei
Europene, Ursula
von der Leyen,
a identificat, în
mod corect, că
statul chinez a
devenit „mai
represiv în țară și
mult mai asertiv
în străinătate”,
că securitatea
și controlul
depășesc
substanțial orice
alte preocupări
ale regimului
și că Beijingul
recurge foarte
ușor la politici,
constrângere
și control
economic,
exploatând
dependențele
altor state de
China, ceea
ce China chiar
încurajează,
pentru a crea noi
și noi pârgii de
influență.

Uniunea Europeană este în proces de definire a propriilor linii roșii, iar discursul lui von der Leyen este foarte elocvent cu privire la conținutul acestora, dar, până la Strategia de securitate economică a UE din a doua jumătate a anului, diverse derapaje ale diferitelor state, precum și încercări ale Beijingului vor continua să creeze scindări între europeni.

comune, cei doi oficiali europeni au dat dovadă de unitate (Sorgi), dar mai mult ca **variantă de împărțire a rolurilor**. Macron – polițistul bun – și președintele Comisiei Europene – polițistul rău (Wong, 2023). Rezultatul a fost și o variantă publică de scindare a percepției asupra celor doi, președintele francez părând să mențină **iluzia posibilității unei reciprocități reale în relațiile bilaterale**, în timp ce impactul susținerii intereselor fundamentale europene nu a fost popularizat din toată inima. Mai mult, cu privire la **Taiwan**, președintele Macron părea să facă SUA singurele responsabile pentru tensiunile în creștere din strămtora Taiwan și să încerce o **falsă insularitate între China, Taiwan și Statele Unite ale Americii** (Benner, 2023). Ambiguitatea provine din abordarea pe care a asociat-o cu Franța ca *puissance d'équilibres* (*Balancing Power*, putere de echilibru), care a ajuns, totuși, doar să reverbereze asupra elementelor de echilibrare ale Statelor Unite și chiar să **alunece într-o agendă anti-americană**, sfârșind chiar prin discreditarea ultimelor urme de raționalitate în conceptul de **„suveranitate europeană” pe care l-a introdus**.

În ciuda comunicatului comun al Comisiei, Consiliului și Parlamentului European privind **relațiile cu China** din martie 2019, statele europene mențin **relații diverse cu China**, iar Uniunea Europeană mai are de făcut pași importanți înainte de a putea **stabili un consens al UE cu privire la actuala Chină** a lui Xi Jinping și chiar de a implementa ceea ce a fost deja convenit în relațiile sale cu China. Uniunea Europeană este în proces de **definire a propriilor linii roșii**, iar discursul lui von der Leyen este foarte elocvent cu privire la conținutul acestora, dar, până la **Strategia de securitate economică a UE** din a doua jumătate a anului, diverse derapaje ale diferitelor state, precum și încercări ale Beijingului vor continua să creeze scindări între europeni.

Majoritatea statelor membre ale UE înclină efectiv spre **eliminarea riscurilor legate de China** mai degrabă decât spre **decuplarea de China**. Varianta prezentată în timpul vizitei cancelarului Olaf Scholz la Beijing a fost foarte clară, implicând atât critica la adresa respectării **drepturilor omului și a tratamentului în provincia Xinjiang** în raport cu populația uigură, cât și **relația Chinei cu Taiwan**, precum și problemele interne ale Chinei cu propria populație – supraveghere în masă, control. Agenda de descurajare a Chinei în Taiwan se bazează pe aceleași documente, în vigoare, ale Germaniei și ale Uniunii Europene.

MACRON ȘI CHINA: NIVELUL EXCESIV DE AMBIȚIE AL FRANȚEI ÎN DEZAVANTAJUL EUROPEI

Trebuie clarificat faptul că **vizita președintelui francez Emmanuel Macron în China** nu poate fi criticată în fond, ci doar în ceea ce privește politețea față de Ursula von der Leyen, pe care a invitat-o să i se alăture, și **ineficacitatea poziționării sale**. În rest, elementele pozitive au constat, în principal, în obiectivul său general de a **obține concesiile de la Xi Jinping cu privire la poziția față de Ucraina și Rusia** și de a **„face ca Rusia să-și vină în fire”**.

Din păcate, **Emmanuel Macron nu a reușit nimic** în această problemă, iar eșecul a fost descris ca atare de presa franceză drept **„un duș rece”**. El a câștigat, totuși, sprijin în **problema nucleară**, relativ la **evitarea, de către Rusia, a transferului de arme nucleare în Belarus**, o temă care a avut ecou în declarațiile lui Xi Jinping. Au fost susținute, de asemenea, nevoia de a respecta **dreptul umanitar** și de a consolida eforturile de **combatere a impunității** și de **respectare a principiilor ONU** (suveranitatea, integritatea teritorială, respectarea drepturilor omului), **necesitatea imperativă de a pune capăt războiului din Ucraina, respectând, în același timp, suveranitatea și integritatea acesteia**. Desigur, nu a primit niciun cuvânt de la omologul său chinez pentru că a criticat Rusia pentru încălcarea acestor principii.

Cu toate acestea, a câștigat din partea Chinei un anumit tip de **sprijin pentru Franța și propria sa agendă** de autonomie strategică, deși aceasta este o abordare controversată la nivelul UE, sprijin pentru îmbunătățirea guvernării globale într-o lume multipolară, prin **respingerea logicii bazate pe blocuri**, așa cum a numit-o Xi Jinping, sprijinul Chinei pentru **UE ca „un pol independent într-o lume multipolară”** și, mai presus de toate, disponibilitatea de a sprijini eforturile Franței de a obține **autonomie strategică**. Pentru Uniunea Europeană, Macron a cerut, în mod explicit, **reținere și rațiune pentru a evita escaladarea, în special escaladarea nucleară, și necesitatea unei relansări rapide a negocierilor de pace între Ucraina și Rusia**, care să conducă la realizarea unei arhitecturi de pace și securitate eficiente și durabile în Europa.

Ca **aspect negativ**, Emmanuel Macron a dat dovadă de un anumit **unilateralism francez**, trădând faptul că a mers la Beijing pentru a semna contracte avantajoase cu China și l-a luat pe președintele UE cu el doar ca **măsură de legitimare a propriilor poziții**, fără a respecta

GÂNDIREA MILITARĂ ROMÂNEASCĂ

Vizita președintelui francez Emmanuel Macron în China nu poate fi criticată în fond, ci doar în ceea ce privește politețea față de Ursula von der Leyen, pe care a invitat-o să i se alăture, și ineficacitatea poziționării sale. În rest, elementele pozitive au constat, în principal, în obiectivul său general de a obține concesiile de la Xi Jinping cu privire la poziția față de Ucraina și Rusia și de a „face ca Rusia să-și vină în fire”.

Într-un interviu acordat ziarului Les Echos, președintele Franței s-a lansat într-o tiradă retorică despre autonomia strategică, pe care își dorește să o realizeze sui generis, cu orice preț. Dificultatea de a apăra aceste poziții provine, mai ales, din opoziția față de SUA a propriei poziții, care subminează propria poziție europeană, din cauza lipsei de încredere într-o conducere europeană a Franței împotriva Americii.

pe deplin poziția UE. Insistența asupra necesității **autonomiei strategice a UE**, o problemă ce generează divergențe în Uniunea Europeană, se conturează ca o obsesie proprie, iar marele eșec rămâne faptul că **președintele chinez nu a oferit concesiile privind Ucraina și relația cu Rusia** (Kyiv Post). Remarcile liderului chinez în timpul vizitei au repetat, fără adăugiri sau nuanțe, ceea ce constituie linia oficială a Chinei asupra războiului: un apel la negocieri de pace, **condamnarea utilizării** – sau a amenințării cu utilizarea – **armelor nucleare și chimice, dar nicio condamnare expresă a agresiunii ruse**. Absența din discursul public al președintelui francez a **problemei delimitării de China**, sub orice formă, și **reticența acestuia de a comenta chestiunea Taiwanului** rămân notabile.

Dar poate cea mai de rău augur abordare privitoare la China a venit imediat după întoarcerea sa în țară, într-un interviu acordat ziarului *Les Echos*, unde președintele Franței s-a lansat într-o **tiradă retorică despre autonomia strategică**, pe care își dorește să o realizeze **sui generis, cu orice preț**. Dificultatea de a apăra aceste poziții provine, mai ales, din **opoziția față de SUA a propriei poziții**, care **subminează propria poziție europeană**, din cauza lipsei de încredere într-o **conducere europeană a Franței împotriva Americii**. Chiar și exemplul subsidiar despre memoria (și perspectiva) administrației Trump se **dovedește insuficient**.

Obsesia lui Macron pentru autonomia strategică este împinsă atât de asertiv în prim-plan și din cauza unei anumite **rezerve jenante din partea europenilor**, inclusiv a celor din Est, de a-i oferi lui Macron o replică, văzută de Elysée ca o **manifestare a ambiguității constructive**, dacă nu ca **acceptare a ambițiilor franceze ale lui Macron**, rupt de realitatea franceză și complet detașat de realitatea europeană și mondială. În mod clar, declarațiile sale constituie un adevărat **act de scindare a unității europene**, prin pronunțarea, în numele Europei, asupra unor chestiuni neconvenționale: **relația cu SUA, relația cu China**, într-o variantă departe de sau chiar contrară celor convenite în Comunicatul comun din 2019, în vigoare, și în documentele UE. Aceste forme de **unilateralism și excepționalism** francez sunt contraproductive atât pentru unitatea europeană, cât și pentru perspectiva rezolvării problemei ucrainene. Însăși referirea la **noul cadru european de securitate, incluzând Rusia, respectiv implicarea Chinei**, este o perspectivă de divizare evidentă între statele membre ale UE.

Al treilea mod de a se poziționa al lui Macron devine o fisură în unitatea europeană, euroatlantică, a democrațiilor. **Lețțiile învățate în timpul Războiului Rece despre politica de nealiniere** par să lipsească din panoplia diplomației franceze sofisticate din jurul președintelui, într-o **perioadă de profundă polarizare și război** (McGee, 2022). Nu poți fi indiferent sau neutru între victimă și agresor, **nu poți apăra secvențial sau rar principiile și valorile democratice**. În plus, Emmanuel Macron a reușit să formuleze, cu această ocazie, **prima sa poziție publică explicită față de Statele Unite ale Americii**, indiferent dacă a dorit sau nu să o exprime public în acest fel. Iar **politica lui de argumentare** este mai degrabă părtinitoare – sunt alese doar argumente favorabile pretențiilor sale.

Astfel, **afirmațiile lui Macron** sunt următoarele: cel mai rău scenariu pentru europeni ar fi **să se găsească în situația de a urma și de a se adapta la dinamica americană și chineză**. Europa nu trebuie să folosească ritmul impus de alții și trebuie să-și evalueze propriile interese, **deoarece prioritatea europeană nu trebuie să fie adaptarea la agendele diferiților actori** din anumite regiuni ale lumii; Europa își construiește poziția strategică și trebuie să **evite capcanele dereglementării globale și crizele care nu îi aparțin** – cu referire la Taiwan; în cazul unei **escaladări în relația SUA-China**, Europa nu va avea timpul și mijloacele pentru a-și finanța autonomia strategică și va deveni **„vasala” SUA**; Europa are nevoie de câțiva ani pentru a **se construi ca o a treia putere globală**. În plus, afirmația lui Macron este că Franța a **câștigat bătălia ideologică din Europa cu privire la autonomia strategică**, evidențiată de evoluțiile recente ale ideii de apărare europeană, *Chips Act*, *Net Zero Industry* și *Critical Raw Material Act*. **Autonomia strategică** trebuie să fie scopul Europei, pentru a nu depinde de alții în domenii critice. Fără alegere în materie de **energie, apărare, rețele sociale sau inteligență artificială**, din cauza lipsei infrastructurii necesare, Europa ar putea ieși din istorie, spune Macron.

În aceeași ordine de idei, a necesității de a **prezenta în interior realizări mai importante în politica externă**, pentru a acoperi cât mai mult zgomotul manifestațiilor publice împotriva politicii sale de pensii, de altfel utilă și obligatorie, președintele Macron mai susține că, din **punct de vedere doctrinar, din perspectivă juridică și politică, nu a existat niciodată până acum o accelerare atât de mare a puterii**

Afirmațiile lui Macron sunt următoarele: cel mai rău scenariu pentru europeni ar fi să se găsească în situația de a urma și de a se adapta la dinamica americană și chineză. Europa nu trebuie să folosească ritmul impus de alții și trebuie să-și evalueze propriile interese; Europa își construiește poziția strategică și trebuie să evite capcanele dereglementării globale și crizele care nu îi aparțin; Europa are nevoie de câțiva ani pentru a se construi ca o a treia putere globală.

europene, ale cărei baze au fost puse, înainte de criza pandemică, de **acțiunea concertată franco-germană**, care a permis realizarea de progrese în ceea ce privește **solidaritatea financiară și bugetară europeană**. **Influența americană asupra Europei a crescut în contextul creșterii dependenței energetice**, necesară în logica diversificării surselor (SUA, Qatar, dar și alte țări), pentru eliminarea gazelor rusești, după cum admite Macron.

S-a putut observa un anumit **nivel de rezervă**, inclusiv **printre cei apropiați, chiar și în a comenta acest interviu public**. Analizele publice au sugerat că **poziționarea Franței** și o posibilă poziționare similară a Europei la distanță de SUA și China **riscă să deranjeze SUA și pe unii europeni** și, în același timp, **să fie înțeleasă greșit de către francezi**, care ar putea vedea această abordare ca un **pact cu dictatura chineză**. Analistii își califică evaluarea asupra poziției Franței, plasând-o într-un anumit context geopolitic, dominat de **ostilitatea crescândă între Washington și Beijing**, care progresa către un război rece (cu potențial de încălzire). Această **primă detaliere publică a poziției Franței cu privire la politica SUA față de China** nu poate ajuta consolidarea unității europene, **singularizând Franța în această dimensiune** (Mazarr, 2023).

PRINCIPALELE PROBLEME EUROPENE RELEVANTE ÎN RELAȚIILE CU CHINA

Cu sau fără abordări macroniste, totuși, Europa se confruntă cu un set de probleme ce își așteaptă rezolvarea, cu potențialul de a diviza statele membre, toate legate de relația cu China. O situație care va trebui **dezbătută, apoi decisă foarte clar** și, mai ales, **urmată de toate statele membre**. Cum se **poziționează UE în relația dintre China și SUA**? O astfel de discuție a fost stabilită la începutul mandatului actual al Comisiei, când Înaltul Reprezentant pentru politica externă și de securitate, Josep Borrell, a revenit pentru a sublinia că **UE este o reuniune a statelor democratice și că nu poate fi niciodată la mijloc în relația dintre SUA și China**, fiind evident alături de partenerul său democratic de peste ocean.

Nici argumentul necesității unei **abordări binevoitoare din partea Chinei pentru a rezolva situația cu privire la Rusia** nu este o explicație acceptabilă pentru un comportament contrar. Iar trecutul nu poate fi reiterat, nici chiar atunci când problema fundamentală în joc

este **relația dintre China și Rusia**, iar întrebarea este dacă **va livra China arme Rusiei**. Poziția președintelui von der Leyen este foarte clară aici. Afirmatia potrivit căreia **China ar oferi ajutor militar Rusiei**, chiar dacă ar fi adevărată, nu acoperă, cu adevărat, un **transfer de capabilități militare chineze la Moscova**, ci doar elemente secvențiale, sprijin și *know-how*, elemente care nu o evidențiază și nu îi deteriorează prestigiul, în special față de Sudul Global, și nu fac **Beijingul să deconteze pentru războiul-aventură al Rusiei din Ucraina**.

Apoi, există dezbateră deschisă despre o posibilă **decuplare simultană de Rusia și China**, pe care Statele Unite ale Americii ar sugera-o. Nu este cazul și **nici SUA nu au făcut acest lucru, volumele comerciale crescând, chiar și după războiul economic al fiscalității declanșat de Donald Trump**, dar aceasta nu înseamnă că nu ar trebui luate măsuri pentru **evitarea riscurilor asociate deja relațiilor cu China**, după cum am arătat mai sus. **Acordul de investiții UE-China** a fost deja oprit și urmează să fie revizuit, **diferențele politice și rivalitatea sistemică asumată a UE sunt un fapt**, iar **sanționarea unor europarlamentari care au criticat tratamentul aplicat de China populației uigure** face mai dificilă orice fel de apropiere mai mare de China.

Cel mai complicat punct al dilemelor europene leagă, în mod paradoxal, Rusia de China. Este vorba despre **lecția învățată din sprijinirea Ucrainei în războiul de agresiune pe scară largă al Rusiei și despre necesitatea de a avea armate, resurse și rezerve, precum și producție militară în masă, capabilă să susțină un război la scară largă pe perioade lungi de timp**, respectiv producția de război. **Perspectiva unei confruntări cu China** (Pomfret, Pottinger), care să atragă în conflict întreaga lume liberă și democratică, inclusiv statele membre ale UE, indică necesitatea **ca acest salt, complicat de amploarea investiției care trebuie făcută, să fie realizat cât mai repede posibil**, având în vedere timpul necesar pentru a umple stocurile goale, pentru a furniza propriilor armate cele necesare unui război pe termen lung și pentru a sprijini aliații, inclusiv Statele Unite ale Americii și partenerii din Asia-Pacific. **Pregătirea reală pentru război**, chiar dacă numai în perspectiva creării **condițiilor pentru descurajarea globală a Chinei**, rămâne problema cea mai spinoasă care trebuie dezbătută, comunicată public și finanțată în perioada următoare.

Cel mai complicat punct al dilemelor europene leagă, în mod paradoxal, Rusia de China. Este vorba despre lecția învățată din sprijinirea Ucrainei în războiul de agresiune pe scară largă al Rusiei și despre necesitatea de a avea armate, resurse și rezerve, precum și producție militară în masă, capabilă să susțină un război la scară largă pe perioade lungi de timp, respectiv producția de război.

GERMANIA ȘI ANNALENA BAERBOCK: RESTABILIREA CLARITĂȚII EUROPENE CU PRIVIRE LA POLITICILE RELATIVE LA CHINA

Desigur, este necesar de a aborda subiectul **vizitei ministrului german de externe, Annalena Baerbock, la Beijing**, în legătură cu actuala revizuire a relațiilor UE-China. Importanța vizitei este cu atât mai relevantă, cu cât a avut rolul de a clarifica toate pozițiile UE, după **ambiguitatea vizitei anterioare a președintelui Macron**, dar, mai ales, după declarațiile publice pe care acesta le-a făcut. Iar ministrul german de externe s-a prezentat fără sfială, în nota obișnuită dată de cancelarul Scholz, susținând că, în ceea ce privește relațiile UE-China, China rămâne „**partener, concurent, rival sistemic**”, conform **Busolei Strategice** în vigoare. Noutatea vine din cealaltă comunicare a ministrului german de externe, când le-a spus partenerilor chinezi că **direcția în care se mișcă acul relației europene cu China va fi determinată de alegerile și opțiunile Chinei**. Ministrul a subliniat că nici Germania, nici UE în ansamblu „**nu pot fi indiferente față de actualele tensiuni China-Taiwan**”, avertizând China să detensioneze aceste tensiuni, deoarece **un război în regiune ar avea consecințe dezastruoase nu numai pentru China, ci și pentru întreaga lume**. „**O escaladare militară în strâmtoarea Taiwan, prin care trece zilnic 50% din comerțul mondial, ar fi un scenariu de groază pentru întreaga lume**” (Oltermann, 2023), a spus Annalena Baerbock la conferința de presă susținută la Beijing cu omologul său chinez, Qin Gang (Reuters, 2023). Aceste afirmații sunt în concordanță cu interesele bilaterale, mai ales că, în cazul oricărui război cu un asemenea impact, primele afectate sunt **statele dependente de comerțul exterior**, în special China și Germania. Mai mult, poziția UE cu privire la Taiwan a fost direct evocată drept „**consecventă și clară**”, fără a fi schimbată: **UE „rămâne pe deplin angajată în <politica o singură Chină/One China policy>**”, care recunoaște guvernul chinez ca „**singurul guvern legal al Chinei**”, dar își rezervă dreptul și își asumă **dezvoltarea cooperării în diverse domenii cu Taiwanul**. La aceste remarci publice, partea chineză a răspuns: „**China a susținut cândva reunificarea Germaniei și speră și crede că Germania va sprijini, la rândul său, unificarea pașnică a Chinei**” (Xie, 2023; Comisia Europeană, 2019).

Desigur, ministrul german de externe a abordat și poziția UE cu privire la **respectarea drepturilor omului de către China**, concentrându-se,

din nou, pe temele de competitivitate, comerț și economie echitabilă: „**când companiile obțin avantaje în detrimentul drepturilor omului, nu avem de-a face cu concurență loială**” (Camut, Burchard, 2023), insistând că Germania a observat cu îngrijorare că drepturile omului sunt din ce în ce mai diminuate sau ignorate în China.

În ceea ce privește Ucraina, tot în format public, Annalena Baerbock a insistat că se întreabă de ce poziția chineză nu include un **apel către statul agresor Rusia „de a opri războiul”**, în timp ce, pe de altă parte, Înaltul Reprezentant al UE pentru afaceri externe și politica de securitate, Joseph Borrell, i-a cerut președintelui Xi Jinping să aibă o conversație cu omologul său ucrainean, **Volodimir Zelenski**.

În perioada premergătoare adoptării propriei (primei) Strategii de Securitate Națională a Germaniei, partea chineză a cerut, de asemenea, public, la conferința de presă, ca **Germania să nu fie prea critică cu privire la strategia în curs de dezvoltare** (Oltermann; Deutsche Welle, 2023). Pe lângă problemele legate de drepturile omului și comerț, subiectul Ucraina s-a numărat printre cele care au evidențiat divergența dintre Germania și China, fiind menționate, de fiecare dată, **pozițiile clare ale Uniunii Europene cu privire la diversele divergențe**.

BIBLIOGRAFIE:

1. Asia Nikkei (18 octombrie 2002). *Transcript: President Xi Jinping's Report to China's 2022 Party Congress*, <https://asia.nikkei.com/Politics/China-s-party-congress/Transcript-President-Xi-Jinping-s-report-to-China-s-2022-party-congress>, accesat la 23 martie 2023.
2. ATEF (2020). *The geopolitical implications of the Covid-19 pandemic*, Comisia și Parlamentul European, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/603511/EXPO_STU\(2020\)603511_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/603511/EXPO_STU(2020)603511_EN.pdf), accesat la 23 mai 2023.
3. Benner, T. (12 aprilie 2023). *Europe Is Disastrously Split on China*. Foreign Policy, <https://foreignpolicy.com/2023/04/12/europe-china-policy-brussels-macron-xi-jinping-von-der-leyen-sanchez/>, accesat la 4 iunie 2023.
4. Camut, N., von der Burchard, H. (14 aprilie 2023). *Germany's Baerbock warns China that war over Taiwan would be a 'horror scenario'*. Politico, <https://www.politico.eu/article/taiwan-china-war-germany-annalena-baerbock-horror-scenario/>, accesat la 3 iunie 2023.
5. Cheng (17 aprilie 2022). *The Chinese-Russian relationship: it's complicated!* Westminster Institute, <https://westminster-institute.org/events/the-chinese-russian-relationship-its-complicated/>, accesat la 22 mai 2023.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Ministrul german de externe a abordat poziția UE cu privire la respectarea drepturilor omului de către China, concentrându-se, din nou, pe temele de competitivitate, comerț și economie echitabilă: „când companiile obțin avantaje în detrimentul drepturilor omului, nu avem de-a face cu concurență loială”, insistând că Germania a observat cu îngrijorare că drepturile omului sunt din ce în ce mai diminuate sau ignorate în China.

6. Deutsche Welle (13 aprilie 2023). *Germany: EU ,cannot be indifferent' to China-Taiwan tensions*, <https://www.dw.com/en/germany-eu-cannot-be-indifferent-to-china-taiwan-tensions/a-65298426>, accesat la 3 mai 2023.
7. Comisia Europeană (30 martie 2023). *Speech by President Von der Leyen on EU-China relations at the Mercador Institute for China Studies and the European Policy Center*, accesat la 21 mai 2023.
8. Comisia Europeană (2019), Secretariatul general, Comunicat comun cu Parlamentul European: *The European Council and the Council EU-China – a strategic Outlook*, Document 52019JC0005, <https://commission.europa.eu/system/files/2019-03/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>, accesat la 17 mai 2023.
9. Deutsche Welle (13 aprilie 2023). *Germany: EU 'cannot be indifferent' to China-Taiwan tensions*, <https://www.dw.com/en/germany-eu-cannot-be-indifferent-to-china-taiwan-tensions/a-65298426>, accesat la 12 mai 2023.
10. Fontelles, J.B. (2021). *European Foreign Policy in Times of Covid 19*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, ISBN 978-92-9238927-7, https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2021-03/european_foreign_policy_in_times_of_covid19.pdf, accesat la 3 aprilie 2023.
11. Foreign Affairs (2 mai 2023). *How to Avoid a Great-Power War. A Conversation With General Mark Milley*, <https://www.foreignaffairs.com/podcasts/how-to-avoid-great-power-war-mark-milley>, accesat la 23 mai 2023.
12. Gabuev, A. (12 aprilie 2023). *What's Really Going on Between Russia and China. Behind the Scenes, They Are Deepening Their Defense Partnership*. Foreign Affairs, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/whats-really-going-between-russia-and-china>, accesat la 16 mai 2023.
13. Kausikan, B. (11 aprilie 2023). *Navigating the New Age of Great-Power Competition. Statecraft in the Shadow of the U.S.-Chinese Rivalry*. Foreign Affairs, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/china-great-power-competition-russia-guide>, accesat la 25 mai 2023.
14. Kyiv Post (7 aprilie 2023). *Explained: Macron Raises Ukraine In China. Has Macron Managed to Move China's Ambiguous Position?*, <https://www.kyivpost.com/post/15523>, accesat la 3 iunie 2023.
15. Mazarr, M.J. (17 aprilie 2023). *Why America Still Needs Europe. The False Promise of an „Asia First” Approach*. Foreign Affairs, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/why-america-still-needs-europe>, accesat la 2 mai 2023.
16. McGee, L. (7 aprilie 2023). *As the Ukraine war grinds on, the EU finds it needs China more than ever*, CNN, <https://edition.cnn.com/2023/04/07/europe/russia-ukraine-eu-needs-china-intl-cmd/index.html>, accesat la 23 mai 2023.

17. Oltermann, P. (14 aprilie 2023). *German foreign minister warns of 'horror scenario' in Taiwan strait*. The Guardian, <https://www.theguardian.com/world/2023/apr/14/germany-annalena-baerbock-warns-horror-scenario-taiwan-strait-china>, accesat la 4 mai 2023.
18. Overseas Development Institute (2022). *Global China 2049 Initiative*, <https://odi.org/en/about/our-work/global-china-2049-initiative/>, accesat la 15 martie 2023.
19. Parlamentul European (2021). *European Parliament resolution of 20 May 2021 on Chinese countersanctions on EU entities and MEPs and MPs (2021/2644(RSP))*, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0255_EN.html, accesat la 12 mai 2023.
20. Parley Policy Initiative (5 martie 2023). *China's 12 points Peace Plan Explained*, <https://www.parleypolicy.com/post/china-s-12-point-peace-plan-explained>, accesat la 6 mai 2023.
21. Pomfret, J., Pottinger, M. (29 martie 2023). *Xi Jinping Says He Is Preparing China for War. The World Should Take Him Seriously*. Foreign Affairs, <https://www.foreignaffairs.com/united-states/xi-jinping-says-he-preparing-china-war>, accesat la 2 mai 2023.
22. Reuters (15 aprilie 2023). *China says it hopes Germany supports peaceful Taiwan ,reunification'*, <https://www.reuters.com/world/china-hopes-germany-supports-peaceful-taiwan-reunification-foreign-ministry-2023-04-15/>, accesat la 3 mai 2023.
23. Small, A. (13 mai 2020). *The meaning of systemic rivalry: Europe and China beyond the pandemic*, ECFR, https://ecfr.eu/publication/the_meaning_of_systemic_rivalry_europe_and_china_beyond_the_pandemic/, accesat la 3 iunie 2023.
24. Sorgi, G. (11 aprilie 2023). *EU: Macron and von der Leyen were united in the room with China's Xi*, Politico, <https://www.politico.eu/article/eu-says-macron-von-der-leyen-were-united-in-china-beijing-taiwan-mamer-unilaterally-change/>, accesat la 23 mai 2023.
25. Taylor, P. (26 mai 2022). *Why Macron is failing on Strategic autonomy?* Politico, <https://www.politico.eu/article/macron-fail-strategic-autonomy-france-eu-presidency-2022/>, accesat la 21 mai 2023.
26. Terrabianca, J.I. (6 mai 2020). *„Strength has to start at home”: Interview with Borrell on the EU's response to the coronavirus*, https://ecfr.eu/article/commentary_strength_has_to_start_at_home_interview_with_borrell_on_the_eu/, accesat la 8 mai 2023.
27. Wong, T. (6 aprilie 2023). *Macron and von der Leyen: Europe's good cop and bad cop meet Xi Jinping*. BBC News, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-65186222>, accesat la 12 mai 2023.
28. Xie, K. (16 aprilie 2023). *Beijing warns Berlin against strategic missteps in new China policy*. Deutsche Welle, <https://www.dw.com/en/germany-eu-cannot-be-indifferent-to-china-taiwan-tensions/a-65298426>, accesat la 12 mai 2023.

